

Zo tel je: een route voor het PTT-project

In deze rubriek pakken we telkens een telprobleem aan en laten we deskundigen aan het woord. Deze keer leggen we een paar vragen voor aan Willem van Manen die het Punt-Transect-Tellingenproject (PTT) coördineert, waarmee eind december op vaste routes en telpunten wintervogels worden geteld. Welke lastige kwesties kom je op je telpunten tegen?

Soms heb je hoog overvliegende vogels, ganzen bijvoorbeeld. Tel je die mee?

Je telt in principe alles wat je ziet en hoort vanaf je punt, dus ook hoog overvliegende groepen ganzen of meeuwen. Dergelijke waarnemingen houden natuurlijk weinig verband met de situatie op jouw telpunt en hierdoor is het project voor deze soorten ook niet geschikt om uitspraken te doen over habitatgebruik. Je zou kunnen zeggen dat dit een minpunt is bij het PTT, maar het project is in eerste instantie begonnen als systeem voor monitoring, en dan geldt: hoe simpeler hoe beter.

In de ochtend- of avondschemer vliegen er soms al wat Spreeuwen, Kauwen en meeuwen naar hun slaapplek. Hoe ga je daarmee om?

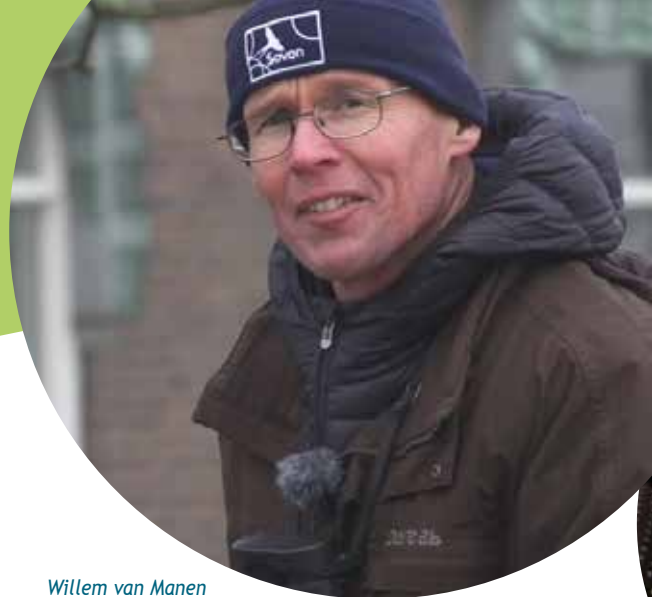
Je start je telling niet eerder dan een half uur na zonsopgang en stopt uiterlijk een uur voor zonsondergang. Hierdoor sluit je al behoorlijk wat problemen uit en tussen deze tijdstippen tel je alles mee. Mocht je per ongeluk toch vroeger zijn begonnen of later geëindigd, tel dan groepen die overduidelijk te maken hebben met een

gezamenlijke slaapplek niet mee. Vooral bij soorten die niet zo algemeen zijn, maar wel in aanzienlijke aantallen bij elkaar kunnen overnachten, zoals Waterpiepers of Halsbandparkieten, kan het meetellen van één slaapplek de landelijke index behoorlijk beïnvloeden. Is daarvan sprake, dan neem ik trouwens in de meeste gevallen wel even contact op met de teller.

Gebruik je nu vooral je verrekijker, of mag je ook je telescoop gebruiken?

Bij het tellen mag je de omgeving afscannen met een verrekijker, maar een telescoop gebruik je alleen om groepen beter te tellen of om soorten te determineren. Het is beter om dit buiten de telperiode van vijf minuten te doen, omdat kijken door een telescoop ook ten koste kan gaan van andere waarnemingen. Komen er buiten de telperiode nog vogels bij, dan tel je die niet mee.

Zou je een telescoop gebruiken om vogels op te zoeken, dan wordt de kans ook steeds groter dat je dezelfde individuen of groepen vanaf meerdere telpunten gaat meetellen, en dat is niet de bedoeling.

Willem van Manen
is de PTT-coördinator.
Foto: Sovon

Kan ik ook iets uit mijn eigen routegegevens analyseren?

Wanneer je bent ingelogd op je route, kun je een excel-bestand downloaden met daarin de jaartotalen van je route. Uiteraard heb ik dat zelf ook wel eens gedaan en de zeggingskracht van één telling, ook over veel jaren, viel me toen wat tegen. Kennelijk zitten er toch vrij veel onzuiverheden in, zoals variabele weersomstandigheden, die de resultaten van die ene telling sterk beïnvloeden. Wanneer je echter meer tellingen bij elkaar neemt, regionaal of landelijk, ontstaan er verrassend heldere patronen, die vaak ook overeen blijken te komen met aantalsveranderingen, fluctuaties of veranderingen in terreingebruik die je in het veld al dacht waar te nemen.

● **Albert de Jong**

> **Bekijk het instructiefilmpje over PTT via: sovon.nl/ptt**

Spreeuwen die in de avondschemer langs je telpunt naar hun slaapplek vliegen tel je niet mee. Foto: Marleen Bos